

Přínos celoživotního díla prof. Čecha pro českou ortopedii a traumatologii

V historii české ortopedie je několik osobností, které se nesmazatelně zapsaly do mezníků a zlomových okamžiků vývoje tohoto oboru. Vedle prof. Zahradníčka, prof. Frejky, prof. Pavlíka, kteří se dočkali světového uznání, je nepochybně prof. Čech další mimořádnou osobností našeho oboru.

Narodil se 19. 7. 1928, obecnou školu absolvoval v Dolních Počernicích, gymnázium v Libni a Vysočanech, kde maturoval v roce 1947. FVLUK vystudoval v letech 1947–1952. Po promoci nastoupil na ortopedicko-traumatologickém oddělení nemocnice v Kladně k primáři Seidlovi, který byl přímým žákem prof. Zahradníčka a který mu umožnil nejen vzdělání v základních problematikách oboru, ale zajistil mu také osobní kontakt s prof. Zahradníčkem a jeho dalšími žáky na 1. ortopedické klinice. Už v té době se zúčastnil seminářů na 1. ortopedické klinice. Před atestací z chirurgie pracoval asi dva roky na chirurgii Na Bulovce, kde začal s přípravou kandidátské dizertační práce „Poranění vazů kolenního kloubu v experimentu a klinice“. Jeho školicí telem byl prof. Knobloch a prof. Novák. V té době se dr. Čech zajímal o sportovní traumatologii, intenzivně operoval poranění vazivového aparátu kolenního kloubu s prim. Machem. Operoval i úrazy pohybového aparátu (zlomeniny krčku stehenní kosti, SP hřebem, varixy, kýly, apendektomie i další výkony viscerální chirurgie potřebné k získání 1. atestace z chirurgie.

Poté, co vyhrál konkurz na místo sekundáře, nastoupil v roce 1957 na 1. ortopedickou kliniku. Od prof. Zahradníčka se rychle naučil jasnému a přímočarému myšlení při operativě i diagnostických rozvahách. Když v roce 1958 prof.

Zahradníček umírá a nastupuje prof. Jaroš je dr. Čech jmenován léčebně preventivním zástupcem, tedy primářem kliniky. Prof. Jaroš rozpoznal výjimečné schopnosti dr. Čecha a dal mu příležitost k intenzivní operativě a podporoval jeho zájem o světové dění v ortopedii. Dr. Čech okamžitě zareagoval na vznik společnosti AO ve Švýcarsku v roce 1958 a dělal vše pro to, aby nové myšlenky poznal a přenesl je do své praxe. Na doporučení prof. Jaroše byl dr. Čech v roce 1963 jmenován předsedou technické komise. Bylo to proto, že RVHP přemístila výrobu ortopedické techniky do NDR. Nebylo dostatek nástrojů, nebyly vrtačky ani dostatek tehdejších implantátů, např. Küntscherovy hřebě.

V roce 1964 odjíždí tehdejší sekretář výboru Ortopedické společnosti dr. Kubát pracovat na dva roky do Alžíru. Dr. Čech je jmenován sekretářem a tuto funkci vykonává až do roku 1992. V lednu 1965 navštěvuje společně s doc. Stryhalem sympozium v Basileji požádané prof. Chapchalem a následně výjimečné pracoviště v St. Gallenu vedené prof. Müllerem a později prof. Weberem. Za čtyřdenního pobytu na této klinice dokázal získat několik základních nástrojů a implantátů pro osteosyntézu, které přivezl na kliniku. Získal také množství použitých dlah a šroubů. V roce 1966 proběhlo malé AO sympozium na 1. ortopedické klinice, kde bylo vystaveno kompletní instrumentarium pro moderní osteosyntézu. V té době měl dr. Čech již odoperováno 8 pseudoartróz předloktí s použitím AO techniky a měl již i dvě osteosyntézy bérce provedené touto technikou. Přátelským přičiněním prof. Weller se podařilo, aby vystavené instrumentarium zůstalo k dispozici klinice a tedy i české ortopedii.

ON THE OCCASION OF THE LIFE JUBILEE - 80 YEARS OF PROF. DR. OLDŘICH ČECH DRSC.

4. NOVEMBER 2008 KAROLINUM

Obr. 2. Děkan 1. LF UK prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., při uvítacím projevu

Obr. 3. Děkan LF UK Plzeň doc. MUDr. Jaroslav Koutecký, CSc., zdraví jubilanta a hosty

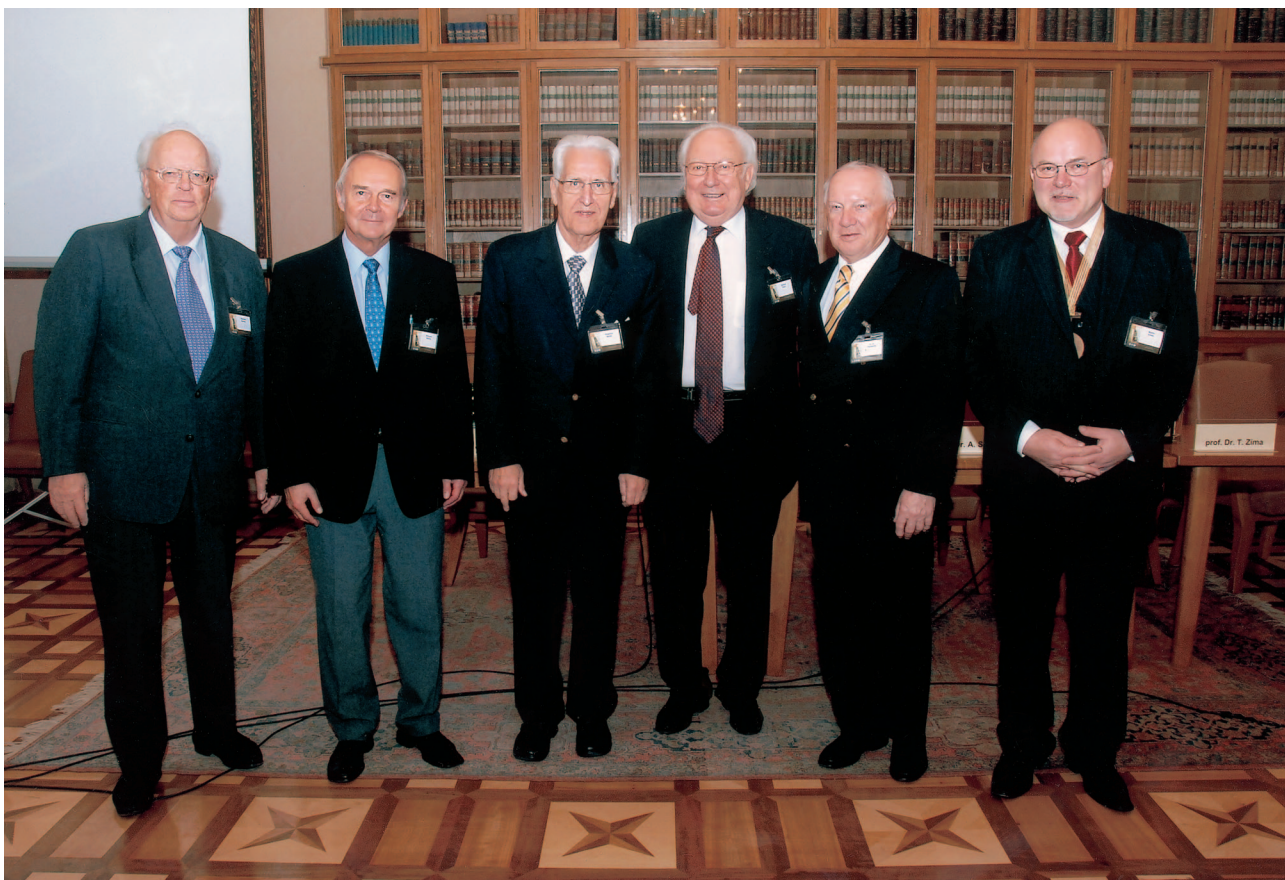
Dr. Čech usilovně hledal možnost výroby vlastních nástrojů a implantátů pro osteosyntézu tak, aby tehdy převratná AO metoda byla k dispozici celé české ortopedické veřejnosti. V roce 1966 pracuje tři měsíce na klinice St. Gallenu, navštěvuje SICOT v Paříži, kde se seznamuje s takovými osobnostmi, jako Charnley, Müller, McKee, Judet a dalšími. Na podzim absolvuje dvouměsíční studijní pobyt na klinice R. Judeta. Výbor ortopedické společnosti a SONP Kladno značným přičiněním dr. Čecha ujednali výrobu osteosyntetického materiálu. Dr. Čech byl jmenován předsedou technické komise výboru Ortopedické společnosti a stal se hlavním konzultantem tehdejší ocelárny Poldi pro výrobu ortopedických nástrojů a implantátů. Velmi aktivně se angažuje pro vznik samostatné České společnosti pro ortopedii a traumatologii a stává se sekretářem výboru společnosti, který v té době vede prof. Pavlanský. V roce 1970 společným úsilím prof. Pavlanského a dr. Čecha vzniká nová koncepce chirurgických oborů a je schválena dvoustupňová atestace z ortopedie. Do té doby byl první stupeň odbornosti chirurgie. V roce 1977 vyšel ministerský věstník, ve kterém byla ortopedie již jmenována jako samostatný obor a její součástí byla i traumatologie pohybového aparátu a páteře.

V roce 1969 přičiněním, tehdy asistenta, dr. Čecha, dovezena první endoprotéza kyčelního kloubu dodávaná firmou Protec systému Charnley-Müller. Dr. Čech na 1. ortopedické klinice a prakticky v celém Československu je prvním, kdo dovezené endoprotézy implantuje a získaných zkušeností využívá k podnětu pro zahájení výroby vlastní české náhrady kyčelního kloubu.

Nejvýznamnějším obdobím růstu a vývoje odbornosti as. Čecha byl nepochybně opakovaný pobyt na klinice v St. Gallenu. V roce 1972–73 pracoval na této klinice jako oberarzt a intenzivně se zapojil do výzkumné činnosti. Ve spolupráci s prof. B.G., Weberem zpracoval obrovský materiál paklobů ošetřovaných na klinice v St. Gallenu a na 1. ortopedické klinice. Výsledkem této činnosti je publikace Pseudarthrosis, Weber, BG, Cech, O., která vyšla ve čtyřech světových jazycích a je citována mnohokrát ve světové literatuře. Koncepce dělení a návrh terapie pseudoartróz byla převzata publikací Campbell's Operative Orthopaedics (1980–2008) a dalšími světovými učebnicemi. Za tuto monografii obdržel dr. Čech Steinmannovu cenu, protože B. G. Weber veřejně prohlásil, že třebaže je první autor, je přínos dr. Čecha pro vznik monografie zásadní a de facto neodmyslitelný.

V době, kdy tato monografie, vznikala probíhal bohužel v naší republice tzv. proces normalizace po invazi Sovětského svazu v roce 1969, který se táhl několik let. Je neuvěřitelné, že po návratu ze St. Gallenu v roce 1973 našla stranická skupina na 1. ortopedické klinice jako záminku údajně pozdního návratu ze studijního pobytu, důvod k politické perzekuci dr. Čecha. Bylo mu zablokováno habilitační řízení a tehdejší děkanem fakulty mu bylo sděleno, že „zklamal dělnickou třídu a o 180° si spletl světové strany“. Nikoho nezajímalo, co všechno za svého studijního pobytu vytvořil a co přinesl do Československa. Nikoho nezajímalo, že bez jeho aktivity by se určitě značně opozdil rozvoj moderní stabilní osteosyntézy v našich zemích a zbrzdila by se i možnost zahájit operativu náhrad kyčelního kloubu. As. Čech jako člen technické komise inicioval vývoj a spolupůsobil jako konzultant při konstrukci a výrobě první české endoprotézy kyčelního kloubu Poldi. Tuto endoprotézu dostali čeští a později i slovenští ortopedi k dispozici už v roce 1970–1971. As. Čech pomáhal řadě pracovišť vypracovat techniku implantace a má zásluhu na vypracování operačních přístupů a technik v endoprotetice i v moderní osteosyntéze. Měl jsem to štěstí, že si mne vybral za svého žáka a nejbližšího spolupracovníka, takže jsem se mohl na této činnosti podílet. Uvádím to proto, že si dobře pamatuji a mohu kdykoliv dosvědčit, s jakou neuvěřitelnou energií, odvahou, mimořádnou invencí a úsilím vytvářel novou koncepci moderní operační ortopedie. Nedal se zlomit ani překážkami, které mu působila politická situace, takže sice se zpožděním, ale přece jen dosáhl habilitace a příležitosti založit ortopedickou kliniku na Vinohradech. V roce 1985 přešel na tuto kliniku se svými spolupracovníky (Sosna, Krbec, Trč, Vávra a Lomíček) a zahájil činnost nové Ortopedické kliniky 3. LF UK FNKV.

O zásluhách a činnosti prof. Čecha by se dalo napsat mnoho stránek. Připomínám jen několik nejdůležitějších ocenění, kterých se prof. Čechovi v průběhu jeho života dostalo. V roce 1972 získal Steimmanovu cenu, pětkrát obdržel Zahradníkovu cenu za nejlepší publikaci roku, dále získal Cenu Chlumského. Je členem korespondentem DGOOG a členem korespondentem DGU. Obdržel čestná členství Slovenské ortopedické společnosti, Slovenské ortopedické společnosti, Maďarské ortopedické společnosti, Švýcarské ortopedické společnosti a Francouzské ortopedické společnosti. Kromě pamětních medailí některých fakult UK obdržel v roce 1993 zlatou medaili Univerzity Karlovy za zásluhy o rozvoj oboru a vědy na Karlově univerzitě.

Obr. 4. Zleva: prof. Perren, prof. Sosna, prof. Weller, prof. Čech, prof. Tscherné, doc. Krbec

Jeho celková publikační činnost představuje více než 250 odborných publikací a jeho úctyhodný citační ohlas stále roste. V červenci 2008 se prof. Čech v plné svěžesti a při stálém životním a tvůrčím elánu dožil 80 let. Jeho zásluhy jsou naší společností konečně plně oceňovány. U příležitosti tohoto významného životního jubilea prof. MUDr. Oldřicha Čecha, DrSc., se konalo 4. listopadu 2008 přátelské setkání ve Vlasteneckém sále Karolina v Praze pod záštitou děkana 1. lékařské fakulty UK prof. MUDr. Tomáše Zimy, DrSc., kde jsem pozvaným hostům po slavnostním zahájení a vystoupení děkana 1. LF UK děkana LF Plzeň prezentoval zásluhy a základní přehled o odborné činnosti prof. Čecha. Prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., děkan 1. lékařské fakulty, předal prof. Čechovi pamětní medaili 1. LF UK. Totéž udělal doc. MUDr. Jaroslav Koutenský, CSc., který prof. Čechovi předal pamětní medaili plzeňské Lékařské fakulty UK. Následoval odborný program, ve kterém své přednášky prezentovali prof. Weller a prof. Perren. Poté vystoupil doc. MUDr. Martin Krbec, CSc., úřadující předseda ČSOT, který předal čestná členství České společnosti pro ortopedii a traumatologii prof. Čechovi, prof. Tschernému, prof. Wellerovi a prof. Sosnovi.

Prof. Tscherné je světoznámým traumatologem. V roce 1964 působil na chirurgicko-traumatologické klinice St. Gallenu a postupně se vypracoval ve špičkového traumatologa. Založil a léta vedl traumatologickou kliniku v Hannoveru,

vybudoval moderní koncepci traumatologie, zorganizoval síť traumacenter a celého systému ošetření polytraumat. Vychoval 45 docentů a je považován za otce moderní traumatologie. Napsal světoznámé publikace, rozsáhlou učebnici Tscherné Unfallchirurgie. Byl jedním z těch, kteří jako první do traumatologie zavedl AO techniku.

Prof. Weller pracoval řadu let na traumatologickém oddělení chirurgické kliniky ve Freiburgu a jako první na univerzitní klinice prosadil přijetí a uznání AO techniky. Tuto kliniku vedl prof. Krause, který se společně s doc. Wellerem zúčastnil v roce 1960 prvního operačního kurzu skupiny AO v Davosu. Ve Freiburgu byla tedy první AO klinika v Německu, která začala organizovat od roku 1965 AO kurzy. Prof. Weller se v roce 1966 stal přednostou chirurgické kliniky v Tübingenu, kde působil až do konce své kariéry. Kromě chirurgie se plně věnoval traumatologii a od roku 1975 se začal intenzivně zajímat o endoprotetiku. Je autorem dvou úspěšných náhrad kyčelního kloubu. Jeho zásluhou byla již výše zmíněná skutečnost, že Československo dostalo první sadu instrumentů a implantátů AO osteosyntézy.

Jménem všech žáků a spolupracovníků chci vyjádřit prof. Čechovi dík za vše co udělal pro českou ortopedii a popřát mu do dalších let zdraví, štěstí, radost z vykonané práce, radost z milé a úspěšné rodiny a mnoho šťastných dalších let života.

Prof. MUDr. Antonín Sosna, DrSc.